

GOŃCZYSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Każdy dom szkołą.

I znów rojno i gwarno po szkołach, znów nowe nadzieje potęgają się — wiara w złotą przyszłość Ojczyzny przyjmuje realne kształty.

Gdy ta młoda armia uczącej się młodzieży śpieszy do szkoły — niechby dzwony były — jakże serce się raduje, boć z tej młodzi wyrosną: rzemieślnicy, nauczyciele, księża, urzędnicy, matre matki i żony...

To prawda!
A przecież są zastrzeżenia — przecie nie jeden maturzysta sprzeniewierzył się błogim nadziejom. O wartości człowieka świadczy nie tylko jakość i ilość klas ukończona przez niego — ale głównie jego bogactwo moralne. — O tej prawdzie mało się mówi — a jeszcze mniej się czyni — aby stworzyć typ obywatela doskonałego.

Jeśli w społeczeństwie powojennym rozwielił się: prywatna, egoizm, zła wola, jeśli od „bezdogmatowców” Sienkiewicza aż się roi, — to tem większą uwagę trzeba zwrócić na młodą armię uczącą się.

Młodzieży stroni od bibliotek, zanika w niej zamilowanie do nauki, gruntownej pracy, goni za tandetą życia. Nie młodzieży to wina — ale społeczeństwa starszego. Bo jakież to społeczeństwo? Znużone walką partyjną, intrygami, bezkarną korupcją — rzuca się często w splot małościowości, za-traska drzwi na głos sumienia — wzywając na posłuszeństwo pracy obywatelskiej — do pracy twórczej i zdrowej inicjatywy.

„Taką jest przyszłość narodu, jakim jest ciowanie młodzieży” — mawiał hetman Zamoycki.

A tymczasem niektórzy rodzice, po sylvajac dzieci swe do szkoły, własnymi metodami nieetycznymi — stosowanymi względem szkoły i grona nauczycielskiego — utrudniają uczelni rozwój swej misji naukowej i wychowawczej.

Ot — kilka przykładów:

Pewien ojciec, emeryt — nauczyciel, tak mi zagadnął: „Jak straszna krzywda stała się mej córce! „Cóż takiego się stało?” — pytam. „Została na drugi rok w klasie, panie, czy to sprawiedliwie, że aż sześć niedostatecznych stopni otrzymała!” „Pewnie słabo przygotowana...” „Nie — przerywa mi emeryt — to fantazja panów profesorów!”

Znów ktoś inny twierdzi: „Przybywa do mnie na godzinę przed ostatnią konferencją klasyfikacyjną pewien jegomość i tak przekonywa nauczyciela: „Wiem, że p. A. nic nie umie, ale niech ja pan postawi: trójkę.” „Nie, panie, to kwestja sumienia!” „Pan profesor liczy się z sumieniem? to z pana biały kruk...” „O promocji decyduje caloroczna praca! Niech pan opuci swój pokój!”

„Ow pan, który zlekceważył sobie dziesięć miesięcy próbnowania dziecka, licząc na protekcję, był bardzo energiczny, gdy chodziło o zorganizowanie akcji walki z tym nauczycielem. Oto źródło — skąd się bierze karłowata inteligencja.”

Pan Es., zastępca szefa poważnej instytucji, wzywa do siebie urzędownie p. Zet, koncesjonariusza szkoły średniej, jednocześnie podwładnego p. Es., i tak wynioście powiada: „Jeśli mój syn nie uzyska promocji, to panu przysłuży się w Kuratorjum. Nauczyciela p. K. postaram się usunąć nie tylko z tej szkoły, ale wogóle z tego miasta”. Groźbę wykonał spokojnie.

Są to autentyczne fakty z 1926 r., stwierdzone licznymi świadkami i dokumentami.

Ale na szczęście są i zaci rodzice — bardzo szanowni.

Przychodzi staruszka raz do szkoły i tak mi pyta: „Proszę pana profesora, czy moja córka da sobie radę w następnej klasie?” „Najzupełniej, córka pani jest pierwszą uczenicą” — odpowiadam z zadowoleniem. „Tak,

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ

ADRYATYCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ W TRYJEŚCIE ZAŁOŻONA W 1838 ROKU,

pracująca od 1841 roku na terenie Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, zawiadamia, że, na zasadzie zezwolenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

ROZPOCZĘŁA DZIAŁALNOŚĆ NA CAŁYM OBSZARZE PAŃSTWA POLSKIEGO

DYREKCJE: we Lwowie, ul. 3-go Maja 12, w Warszawie, ul. Marszałkowska 124.

Kapitały gwarancyjne Towarzystwa wynoszą 465.230.139 lirów włoskich.

Za zobowiązania zaciągnięte w Państwie Polskiem Spółka będzie odpowiadała całym swym majątkiem, a nie tylko majątkiem znajdującym się w Państwie Polskiem. Postanowienie Min. Skarbu oraz Przem. i Handl. z dn. 7/VIII (Monitor Polski Nr. 194.)

W skład naszego koncernu, obejmującego przeszło 20 Europejskich towarzystw, wchodzi również:

Towarzystwo Ubezpieczeń „Pias” i Zjednoczone Towarzystwa Ubezpieczeń „Omnium i Wilja”

1056 Reprezentacja w Częstochowie T. Fogelbaum, ul. Kościuszki 2^b tel. 4-63.

ale ja chciałabym, aby wszystko umiała gruntownie, bo brzydzą się rozpracowaniem Ci Polskę zrujnują!”

Tą szczerością i prawdziwą miłością dziecka byłam zachwycona. W tej prostej duszy kryła się prawdziwa po moc szkoły polskiej — ona najlepiej pojęła hasło: szkoła i rodzina! Gdybyśmy mieli do czynienia z takimi tylko rodzicami, szkoła polska dźwigałaby się wysoko ku chwale Boga i Ojczyzny naszej.

Pani O. tak mi informuje: „Moja siostra nie chce czytać lektury domowej, prosiłabym bardzo p. profesora o łaskawe wroczenie jej uwagi i podkreślenie nawet przy uczniach — że ja o tem mówiłam do pana”. Skutek był najlepszy. — Pani O. dorosła do współpracy ze szkołą.

Nie będę mnożył przykładów — te mówią za siebie.

Za rzetelną i owocną pracę czekają często szkołę i nauczycieli gniewy, zła wola, denuncjacja „Uprzywilejowana ni” — jawnie kpią sobie z praworządności, z sumienia, sztykają upatrzone jednostki — nie uznając „pupilków” i t. p. kapryśno ludzkich — bo chcą zdrowiej, twórczej inteligencji.

Z weselem budujemy więc gmach samowiedzy, gmach — odpowiadający potrzebom społeczeństwa i warunkom bytu. Niech sumienie pracuje w nas, kieruje naszymi krokami, krokami: szkoły i rodziny. Nie zatrzymujmy dusz

mlodocianych naszymi chorobami serca i duszy. Im kto wyżej postawiony, niech więcej da z siebie przykładu — jak owa staruszka, której zbryzdyli „rozparzenie”, a z której rodzą się „bezdogmatowcy” Sienkiewicza. Niech każdy dom stanie się szkołą, a każda szkoła domem. Niestety, nie każdy dom jest szkołą — gdy tam zagnieździł się: pijanstwo, rozpusta, przekleństwo, próżniactwo, zła wola... Jeśli wnętrzności domu uświęcą się — szczególnie szkoły prywatne nie będą w końcu roku szkolnego zęgnąć po czerzy, po pięć odchodzących sił nauczycielskich. Zaiste, bo któż prawy chce za pensję sprzedawać sumienie na wagę kapryśno, gdy te są jeszcze okraszone sympatjami politycznymi!

Polsce dajmy obywatela, który tylko w kole ziemiaków, przy wstąpieniu swego obowiązku jest i czuje się szczerze śliwym, poza wzięciem patriotyzmu cząbki się więzieniem, niewolnictwem, półczłowiekiem...

Pozostaliśmy odpowiedzialni przed własnym sumieniem i tak wychowujemy dzieci.

W przeciwnym razie z hasła szczyt nego: szkoła i rodzina — stworzymy nowe „Wesele” Wyspiańskiego i — po zostanie nam: „ino sznur” i ów wiersz Horacego:

„Cóż po muzyce tępnym osłom w stajni.
Graj im na lutni: fatyczny nie zwyciężaj!”

Grzegorz de Navarra-Dembski.

Nota rządu polskiego do Sowietów

Określi ona stanowisko Polski wobec traktatu sowiecko-litewskiego

Warszawa. — Po całym szeregu konferencji, prowadzonych przez miarodajne koła rządowe, ustalone zostały wytyczne działania w sprawie akcji dyplomatycznej wobec paktu sowiecko-litewskiego.

W dniu wczorajszym Marsz. Piłsudski przybył do gmachu min. spraw zagranicznych przy ul. Miodowej, gdzie odbył dłuższą konferencję z ministrem spraw zagranicznych Zaleskim. Przedmiotem konferencji była sprawa odpowiedzi co do stanowiska rządu polskiego na traktat powyższy. Rząd polski wystosuje notę do rządu sowieckiego, przyczem zostanie ona doręczona Sowietom nie przez posła sowieckiego w Warszawie Wójkowi, ale za pośrednictwem poselstwa polskiego w Moskwie, które przedłoży ją rządowi sowieckiemu. Wystosowanie tej noty nastąpi dziś, względnie jutro.

Obecnie w ministerjum spraw zagranicznych opracowywana jest techniczna strona tej noty.

Czy na forum Ligi Narodów i w ja-

kiej formie sprawa ta będzie podniesiona, jeszcze nie zostało zdecydowane.

Gdańsk. — W Kownie 4 bm. odbyło się wspólne posiedzenie gabinetu i komisji sejmowej dla spraw zagranicznych. Na posiedzeniu tem prezydent ministrów Szelewiczus zrezerwował ostatnią umowę z Sowietami, Sidzikauskas zaś działającą delegacją litewskiej w Lidze Narodów.

Prasa litewska wyraża przekonanie, że ratyfikacja paktu gwarancyjnego z Rosją nie napotka na trudności w sejmie, ponieważ opozycja, frakcja polska, niemiecka i żydowska wstrzymają się od głosowania.

Litewska rządowa agencja telegraficzna dementej wiadomości, podana przez dziennik „Rytas”, jakoby między kandydatem na stanowisko ministra spraw zagranicznych Sidzikauskasem a prezydentem ministrów Szelewiczusem istniały różnice zdań w sprawie traktatu gwarancyjnego.

dotychczas jednak trwały szczegółowe studia techniczne i finansowe, przeprowadzone przez ministerstwo rolnictwa.

Minister spraw wewnętrznych Składkowski poruszył kwestję zaopatrzenia rynku wewnętrznego w węgiel.

Minister przemysłu i handlu Kwiatkowski udzielił wyczerpujących informacji i zawiadomił komitet o zamierzonych krokach ze strony swego resortu oraz ministerstwa komunikacji w celu zapewnienia dostatecznych zapasów węgla dla przemysłu i konsumpcji wewnętrznej.

Minister spraw wewnętrznych zwrócił również uwagę na potrzebę poczynienia odpowiednich środków przeciw nielegalnemu handlowi mieszkańcami. Komitet ekonomiczny Rady ministrów poleca ministrowi skarbu, aby w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości opracował przepisy, mające na celu przymus ogłaszania publicznego wolnego mieszkania przez umieszczenie kartki na branie domu, w którym znajduje się wolne mieszkanie. Naruszenie tych przepisów pociągnie za sobą surowe kary.

TELEGRAMY

Znamienne słowa.

Rzym. Wielkie poruszenie w kołach politycznych wywołała deklaracja kardynała Merri del Val, złożona pod czas przyjęcia w ratuszu rzymskim z okazji uroczystości ku czci św. Franciszka z Assyżu. Kardynał oświadczył, m. in., iż składa gorące podziękowanie mężowi, trzymającemu w rękach ster państwa i dążącemu w jasnym zrozumieniu realnej rzeczywistości do zabezpieczenia dla religii szacunku oraz rozszerzenia wpływu religijnych w życiu moralnym narodu.

„Zesłany przez Boga maż ten — mówił kardynał — pracuje nad uratowaniem siły i potęgi swego narodu wobec innych narodów świata”.

Tego rodzaju zdań nie słyszało się od żadnego z dostojników Kościoła o przedstawicielach rządu włoskiego od 1870 roku.

Przed rozpoczęciem rokowań francusko-rosyjskich

Paryż. Sowiecki ambasador w Paryżu, Rakowski, oświadczył wczoraj dziennikarom, że rokowania francusko-sowieckie rozpoczną się natychmiast po zebraniu się parlamentu. Już przed ferjami zbliżyły się ku sobie obie delegacje tak dalece, że można było rozpocząć dyskusję w sprawie uregulowania długów.

Samodzielność Afryki południowej

London. Gen. Hecog, w związku z zbliżającym się otwarciem konferencji imperialnej Wielkiej Brytanji, oświadczył, że Afryka południowa obstarwać będzie przy prawach do samodzielnego układania się z obcymi mocarstwami dla dominacji, w szczególności zaś dla Afryki południowej, wyręczając w ten sposób obowiązki, które dotychczas pono-

Przymus ogłaszania wolnych mieszkań!

Przemysł i ludność nie doznają braku węgla.

Warszawa. Komitet ekonomiczny Rady ministrów na wczorajszym posiedzeniu, odbytem pod przewodnictwem ministra skarbu Czechowicza

zalecił ministrowi rolnictwa wykonać planu budowy elewatorów zbożowych do 1 stycznia 1927. W zasadzie budowa ta została uchwalona dawniej,

